

Oportunități și obstacole ale învățării în mediul online

Prof. Vasile Gheorghîța

Prof. Stan Daniela

-
- Alături de toate activitățile profesionale, educația este unul dintre domeniile profund afectate de pandemia Covid-19, care în momentele de vârf a determinat închiderea a peste 90% dintre școlile din peste 180 de țări. Peste 1,5 miliarde de copii nu au mai putut merge la școală (conform datelor UNESCO, 2020).
 - În țara noastră, situația este similară, învățarea online devenind principala preocupare a elevilor, a părinților și a profesorilor.
 - Începând cu 11 martie 2020, ca urmare a deciziei Ministerului Educației și Cercetării de a suspenda cursurile față-în-față, sistemul de învățământ s-a reorientat și se reorientează către practici noi de comunicare și de cooperare prin care să asigure continuitatea învățării și funcționarea organizațională.

- În anii premergători pandemiei, atât MEC, cât și instituțiile din subordine au promovat câteva inițiative și programe cu componentă digitală, începând cu programul Sistem Educațional Informatizat (SEI), acțiunea eTwinning, programe de formare a cadrelor didactice în utilizarea noilor tehnologii și terminând cu încercările de constituire a unei baze de resurse educaționale deschise sau demersurile din proiectele ROSE și CRED.
- Cu toate acestea, elementul care a condus la o presiune majoră asupra sistemului de învățământ și a societății în ansamblul ei a constat în utilizarea **exclusivă** a mijloacelor de comunicare la distanță pentru a face educație.
- Așa cum s-a constatat în experiența de până acum, învățământul online are atât valențe pozitive, dar și negative.
- În materialul de față vom prezenta deopotrivă oportunități/ avantaje ale învățământului exclusiv online, cât și aspecte ce privesc obstacolele sau amenințările ce au fost identificate în cadrul acestui tip de educație.

Oportunități/avantaje ale învățării în mediul online

- Dispariția distanțelor și a granițelor, învățarea cu ajutorul telefonului mobil și a tabletelor aduc numeroase oportunități, practic elevii având **acces la educație** (școlară formală, non-formală) **de oriunde s-ar afla**.
- Multitudinea de aplicații educaționale și de software-uri oferă oportunitatea **centrării pe elev și a individualizării educației**, adaptabilitatea la noile teorii pedagogice fiind posibilă cu ajutorul tehnologiilor evaluate.
- Activitățile colaborative sunt proiectate de cadrele didactice și desfășurate de către elevi, oferind oportunități de **abordare transdisciplinară și interdisciplinară a curriculumului**, apropiate de manierele de lucru cu mai puține constrângeri din educația nonformală.
- **Posibilitatea de arhivare** a documentelor realizate pentru diferite lecții, **de realizare a unei statistici sau grafice** care să ofere o imagine completă a evaluării și a progresului elevilor de-a lungul unei perioade lungi de timp reprezintă aspecte care ușurează și îmbunătățesc activitatea unui profesor.

- **Competențele digitale** dobândite de profesori în această perioadă reprezintă achiziții **utile** pentru activitatea didactică viitoare, utilizarea în continuare în activitatea didactică față-în-față a unor instrumente și resurse digitale pe care le-au utilizat în etapa online.
- Multe școli au investit în achiziționarea de resurse tehnice care să permită desfășurarea învățământului online - **creșterea accesului copiilor din mediile dezavantajate la lumea virtuală**

- **Accesul rapid la informații** - Ce câștigă elevul? Plăcerea explorării, urmată de dezvoltarea capacității de analiză, selectare, combinare și sintetizare a datelor obținute. Obișnuința de a verifica o informație folosind mai multe surse poate dezvolta elevilor deprinderea de a gândi critic și de a rezolva autonom o problemă.

- În situația actuală, în care implicarea părinților în evoluția școlară a copilului este adesea afectată de cauze diverse (timp, absența din țară etc), realizarea unui catalog electronic prin care părintele să afle în timp real situația exactă a copilului său prin simpla accesare a Internetului contituie o modalitate de **îmbunătățire a relației școală-părinți**, cel puțin la nivel informațional.
- Nu se mai consumă timp și bani pentru drumul spre școală, copiii nu mai fac efort fizic îndelungat și riscant în contextul pandemiei

- Se pune mai puțin accent pe teorie și mai mult pe practică.
- Prin utilizarea diferitelor metode de evaluare online se pot transmite instant rezultatele obținute.
- Elevii nu mai pot lipsi de la ore dacă sunt supravegheați acasă de un adult.

Obstacole/ amenințări ale învățării în mediul online

- Sistemul de învățământ este doar parțial pregătit - o parte din cadrele didactice nu posedă în acest moment suficiente informații și competențe specifice instruirii asistate de calculator;
- Curriculumul permite într-o măsură variabilă/ secvențială/ revizuită transpunerea în activități la distanță;
- Companiile edtech nu au fost stimulate în trecut pentru a construi soluții interoperabile, mulate pe nevoile de sistem ale educației.
- S-a identificat o scădere a motivației externe pentru educație, a timpului investit de elevi în astfel de activități (în comparație cu învățarea față în față). Efectele negative ale acestei situații sunt cu atât mai mari, cu cât vârsta elevilor este mai mică și sunt reflectate în calitatea învățării.
- Inegalitățile datorate situației socio-economice a familiei au fost întărite și chiar augmentate, elevii vulnerabili fiind cei mai afectați.

- Lipsa interacțiunii directe cu colegii și profesorii a afectat starea de bine a copiilor, generând stres și acutizarea problemelor psihice și fizice, mai ales pentru cei care deja manifestau vulnerabilități.
- Deși platformele online oferă oportunități de socializare variate, s-a demonstrat că ele nu pot suplini efectele socializării directe, tradiționale, îndeosebi în cazul școlărilor mici, formarea competențelor sociale depinzând fundamental de interacțiunea directă, de tip față în față.

-
- Diversitatea situațiilor sociale și familiale, accesul diferit, calitatea dispozitivelor și a rețelelor de Internet utilizate de elevi determină măsura în care învățarea online este eficientă cu adevărat.
 - Lipsa spațiilor potrivite pentru învățat online în unele locuințe mici, mai ales unde sunt mai mulți copii în familie și în special în mediul rural, în familii foarte sărace;
 - Lipsa concentrării la lecții online, în condițiile în care copiii nu sunt supravegheați permanent de profesor, iar la lecțiile desfășurate sincron pot opri camera și microfonul de pe dispozitivul pe care îl folosesc;
 - Presiune pe părinți în special în cazul claselor 1-8, care trebuie să-și ajute copiii și la partea de tehnologie și la partea efectivă de realizat teme;

Concluzii

- Pentru a putea profita din plin oportunitățile oferite învățământul online și a utiliza în sens pozitiv tehnologia pentru optimizarea învățării online, **un rol primordial revine profesorilor.**
- Ideea digitalizării educației nu este nouă, la nivelul Uniunii Europene fiind în aplicare „Planul de acțiune pentru Educația Digitală” (2021–2027) care trebuie implementat la nivelul țărilor membre.
- Documentele europene recente preconizează ca până în anul 2025 în toate școlile și instituțiile publice europene să se asigure conectivitate de înaltă calitate, având în vedere că deja 90% dintre locurile de muncă necesită cel puțin abilități digitale de bază, iar 43% dintre cetățeni și o treime din populația activă pe piața muncii nu le dețin (European Commission, 2020).
- În ceea ce privește societatea viitorului, se consideră că automatizarea și inteligența artificială vor remodela atât locurile de muncă, cât și abilitățile necesare pentru a avea un astfel de loc de muncă, iar pandemia de Covid-19 a accelerat tranziția către această realitate.

Bibliografie

- ▶ Botnariuc, P., C. Cucos, C. Glava, D. Iancu, M. Ilie, O. Istrate, A. Lazăr, I.O. Pânișoară, D. Ștefănescu and S. Velea, *ȘCOALA ONLINE. ELEMENTE PENTRU INOVAREA EDUCAȚIEI. Raport de cercetare evaluativă*, Editura Universității din București, București, Mai 2020
- ▶ <https://tribunainvatamantului.ro/opportunitati-si-obstacole-ale-invatariei-in-mediul-online>